

izhaja, izvešeni ponedeljek, 19. junij. Urednik: Ljudevit Ljubič. Tisk: Tiskarna Edinost. Naročnina: 1200. Za izdajatelja: Ljudevit Ljubič. Telefon: 11-57.

EDINOST

Posamezna številka v Trstu in okolici po 20 stotink. — Oglasi se računajo v število ene kolone (72 mm). — Oglasi trgovcev in obrtnikov po 40 centov. — Oglasi denarnih zavodov po 120 centov. — Mail oglasi po 20 st. beseda, majnanj pa 120. — Oglasi naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Tujski promet in politika

Že v trdi zimi smo opazili v vseh mogočih listih nenavadno živo reklamo, ki je imela cilj obnoviti tujski promet v Opatiji in ga povzdigniti na nekdanjo višino. Objavljali se je dolg program vsakovrstnih športnih prireditev, veselje in kongresov; veselili smo se te inicijative in želeli lepi Opatiji mnogo uspeha, dobro vedo, da bo od tujškega prometa imelo tudi naše ljudstvo svojo korist. Kakor smo obveščeni, je letos prihitelo še precej tujcev v Opatijo in par prireditev se je že dobro posrečilo. Toda kaj se zgodi? V sredi seje, ko je najlepša kopalna doba, ko so se prvi tujci nekako udomabili in so se z vso pravico pričakovali novi, pridejo znani incidenti in požig »Zore«. Nismo se spisali svoje misli in že slišimo ugovor: »Hrvaški vojniki novinci so provocirali!« Pustimo to, o tem bomo govorili, ko bo vojaško sodišče končalo preiskavo in eventualno tozadevno obravnavo. Priznavamo na vsak način, da so bili novinci veseli in glasni. To bi tujcev ne motilo, zakaj povsod v našem militarnem svetu se vsrjajo vojaški nabori in novinci se povsod približno enako glasno obnašajo. In recimo tudi, da bi bili Hrvatje res provocirali. Tujci so navajeni, da v takih primerih posežejo oblastva javne varnosti vmes in napravijo red, da takoj prenesejo zadevo iz ulice v sodno dvorano. A kaj se je zgodilo? Ljudje, ki nimajo ničesar opraviti z varnostno oblastjo, so si prilastili svojstvo tožitelja in sodnika, in prvih prizorih je igrala po ulicah gorjača, a namesto da bi imel besedo zakon, je zapel nad »Zoro« rudeči petelin. Tudi če bi bile vse trditve nasprotnega časopisa resnične, način, kakor se je vsa zadeva rešila, ni koristil ne ugledu naših oblastev ne tujskemu prometu v Opatiji. In namesto da bi te dni prihajali kovčegi iz postaje Matulje proti Opatiji, se prenašajo kovčegi iz Opatije v Matulje. In kdo plača škodo? Ne ti stih par razgretih glav, ampak vsi sloji, ves narod.

Primer Opatije pa ni osamljen. Zadržanje vlade in njenih organov na eni strani in razbrzdanost v strankah in posebno v časopisu na drugi strani, škoduje v ogromni meri vsemu narodnemu gospodarstvu. Ni je dežele na svetu, katero bi bil Bog obdaril s tolikimi naravnimi lepotami, kakor je Italija. Poleg tega pa ima v njej vsak narod svoje zgodovinske spomine, a italijanski vmešumo so to deželo še obogatili z neizmernim številom raznovrstnih umetnin. In zato so od nekdanj vsi narodi hrepeli po Italiji, z mečem in s križem v roki, z rožnim vencem in s knjigo sonetov in s paletami ali pa z mlado nevesto od strani, vedno so narodi romali v to deželo. Imena Goethe, Byron, Heyse, Turgenjev in sto drugih nam pričajo o večnem hrepenju severne megle po južnem soncu. Dejstvo je, da je bil tujski promet za Italijo od nekdanj neprecenljiv narodni kapital. Železnice in paroplovne družbe, hotelirji, izvoščiki, tolmači, čolnarji, prodajalci

Italija

Burna seja zbornice zaradi nasilstev po državi. — Odločne izjave ministrskega predsednika

RIM, 17. Včeraj bi si bili v zbornici fašisti, socialisti in komunisti skoraj skočili v lase. Šlo je zopet za bolonjske dogodke. Prvi je govoril poslanec ljudske stranke Milani, ki je dejal, da je bolonjska pokrajina trpela najprej pod socialističnim pritiskom, ki je bil pravo suženjstvo na gospodarske in duševnem polju in proti kateremu se je dvignila reakcija, katere se je osredotočila v boj med poljedelsko buržoazijo in kmeti. Reakcija se je naslonila na fašizem. Govornik smatra, da more samo državna oblast narediti konec vsem nasilstvom, ki se izvršujejo v bolonjski pokrajini proti socialistom in popolarom.

Komunist Bombacci je v ostrem govoru očital fašistom njihova nasilstva in je omenil značilen pogovor, ki ga je slišal te dni v gostilni med vojnim ministrom, senatorjem Bergaminijem in nekaterimi drugimi politiki. Senator Bergaminij je dejal vojnu ministru, da je njegova vojska stara, polomljena barka. Če bi ne bilo fašistov, bi se sploh ne moglo na ulico. Tu je prišlo do ostrega prerakanja med Bombaccijem, fašistom Giunto in komunistom Mingrinom. Ko je Mingrino dejal, da orožniki ne streljajo, ker imajo ukaz, da ne streljajo in da bi morali, če bi šlo po pravici, fašiste pobiti, kakor oni ubijajo druge, je Gunta skočil in zagrozil Mingrinu, da ga bo oklofutal. Predsednik ju je komaj pomiril. Med silnim prerakanjem in krikom je nato nadaljeval svoj govor Bombacci, poudarjajoč, da se kmetje z grožnjami silijo, da vstopijo v fašistovsko organizacijo.

Enako je govoril tudi socialist Ercolani. Socialist Zirardinij je v ostrem govoru zahteval od vlade, naj naredi konec fašistovskim nasilstvom; v nasprotnem slučaju bo s parlamentarne tribune pozval proletarijat na vstajo.

Na koncu sta govorila še državni podtajnik Casertano, ki je branil delovanje bolonjskega prefekta in ministrski predsednik Facta. Ministrski predsednik je ponovno poudarjal potrebo pomirjenja. Vlada mora delovati najprej prepričevalno pri raznih voditeljih strank — je dejal Facta — izvrševati mora nato neoristranski in

Govornik ne ve še uradno, kakšno stališče je zavzela proti temu dogovoru sovjetska vlada, smatra pa, da ga svet ljudskih komisarjev ni odobril, in sicer zaradi tega, ker italijanska vlada ni hotela vključiti v ta dogovor nikake politične klavzule; moskovska vlada je namreč določila, da se pogodba ne bo mogla skleniti, če ne bo vsebovala pravnega priznanja sovjetske vlade ali vsaj priznanja sovjetskih zastopnikov v inozemstvu kot zastopnikov ruskega naroda. Italijanska vlada pa ni mogla pristati na take klavzule, ker sovjetska vlada ni dala dovolj jamstev v Genovi.

Rusija

Odnos med Rusijo in sosednimi državami

LONDON, 17. Iz Moskve poročajo: Listi so objavili predloge, ki jih je izročil v imenu ruske vlade Litvinov Poljski, Letiški in Finski in ki se tičejo delne razorožitve. V teh predlogih je rečeno, da je Rusija pripravljena se pogajati o tem vprašanju s sosednimi kakor tudi z vsemi drugimi državami.

Francija

Reparacijska komisija potrjuje prejem 50 milijonov

PARIZ, 17. Uradno poročilo reparacijske komisije pravi, da je Nemčija plačala dne 15. t. m. bankam, ki jih je za to določila komisija za jamstva, znesek okroglo 50 milijonov mark v zlatu. To plačilo je tretji mesečni obrok v smislu sklepa reparacijske komisije od 21. marca lanskega leta. Prva dva obroka — 18 oziroma 50 milijonov mark v zlatu — je Nemčija plačala 15. aprila in 15. maja.

Nemčija

Nesreča v hamburškem pristanišču

HAMBURG, 17. Parnik »Avare«, last Brazilijanskega Lloydja so vlekli včeraj štiri vlačilke iz doka »Kulkan« na prosto. Pri tem se je parnik nenadoma prevrnil na stran. En del moštva je bil ranjen. Tisti mornarji, ki so bili na potopljeni strani, se niso mogli rešiti in so se najbrže utopili. Iz vode štrli samo ena tretjina ladje. Jamborji in dimniki so tudi pod vodo. Do sedaj ni bilo mogoče ugotoviti števila mornarjev,

Jugoslavija

Dogovor z Italijo

BELGRAD, 16. Kakor poročajo danes belgrajski listi, je bila debata v ministrskem svetu zelo obširna in živahna. Izbrpana poročila so podali vsi delegati, zunanji minister dr. Ninčić o toku razgovorov z Italijani v Santi Margheriti, minister dr. Krstelj in drugi delegati pa o zaključnih pogajanjih v Rimu. Tekom debate je minister prosvete Svetozar Pribičević ostro protestiral proti konvenciji, ki naj garantira italijanskim manjšinam poljubne osnovne šole, čeprav Italija nasprotno ne daje kompaktnemu jugoslovanskemu življu absolutno nikakih pravic na polju šolstva. Splošno je ministrski svet tudi ugovarjal nekaterim določbam glede Zadra in Reke. Ivo Krstelj je s posebnim povdorkom naglašal potrebo, da min. svet konvencije sporazuma sprejme, da se čimprej izmenjajo zadevne listine ter se tako doseže trajno in dobro razmerje sosedstva in na drugi strani, da se čimprej izprazni tretja cona v Dalmaciji.

Po poročilu »Novega Lista« je končno minister dr. Krstelj celo ministrskemu predsedniku zagrozil, da poda kot minister ostavko, če vlada ne sprejme konvencije sporazuma z Italijo.

Razkol v muslimanski stranki

BELGRAD, 16. Iz Sarajeva javljajo: Razkol v muslimanski organizaciji je definitivno. Skupina Maglajić-Karamehmedović je s protestom zapustila kongres muslimanske organizacije. Na kongresu imajo večino pristajši dr. Spaha. Kongres je sprejel resolucijo, s katero se odobrava avtonomistična politika dr. Spaha. Za dr. Spaha je glasovalo 91 delegatov, trije proti, ostali so popreje zapustili dvorano.

Amnestija za vojaške prestope

BELGRAD, 16. Ob poroki kralja je izšel ukaz o amnestiji kazenskih dejanj, izvršenih od vojakov, zlasti pa o amnestiji kazenskega dejanja samovoljnega oddaljenja in begunstva bodastnikov, kaplarjev in prostakov vojske, izvršenega v času 5. aprila 1920. do 8. junija 1922. Ta amnestija velja samo za one osebe, ki se vrnejo in prijavijo svojim komandam ali oblastem do 1. julija t. l.

V Črni gori ni bila proglašena sovjetska republika

BELGRAD, 17. Belgrajski dopisni urad javlja: Nekateri listi javljajo, da je dunajski list »Reichpost« objavil poročilo iz Bazela, ki pravi, da je Leninov pristajač dr. Marković proglasil v Črni gori sovjetsko republiko in da razpolaga z armado 2000 mož. Zraven tega da je bilo francosko društvo za izkoriščanje gozdov pozvano, naj ustavi delo. Po isti vesti da so pristajši bivše črnogorske monarhije proglasili kneza Mihajla za črnogorskega kralja. Pooblašeni smo izjaviti, da je ta vest tendenciozna izmišljotina in brez vsake podlage.

Amerika odobrila jugoslovensko državno posoilo

BELGRAD, 16. Iz New Yorka javljajo: Ameriška vlada je odobrila posojilno pogodbo sklenjeno med Jugoslavijo in Blewro skupino za najetje posojila v znesku 100 milijonov dolarjev.

Ogrska

Vojna odškodnina Jugoslaviji od strani Madžarske

BUDIMPEŠTA, 16. »Pesti Naplo« javlja, da je bil včeraj odpravljen prvi transport živine v Jugoslavijo v smislu zadevnih določil trianonske mirovne pogodbe. Madžarska je ustregla zahtevi šele na odločno demaršo Male entente. V kratkem izroči Madžarska Jugoslaviji 25.000 glav živine. Prevzem živine se izvrši na meji.

Nizozemska

Haaska konferenca

HAAG, 17. Haaska konferenca je enoglasno odobrila predlog belgijskega zastopnika o organizaciji dela konferencie. Konferenca bo delala kot nekaka podkomisija genovske konferencie ter se bo bavila z vprašanjem zasebne lastnine, dolgov in kreditov. Na predlog švicarskega zastopnika je bilo sklenjeno, da se ustanovi 13 odborov mesto samo 11, kakor je bilo prvotno določeno, od katerih bo vsak sestavljen iz 5 članov sklicujočih držav, enega zastopnika Nizozemske in po 7 zastopnikov drugih držav. Zraven tega je bilo sklenjeno še sledeče: 1. da bodo zastopniki povodom razprav o posameznih vprašanjih izrazili pridržke glede stališča posameznih vlad; 2. da se bo izogibala vsaki razpravi politične narave, ker ima konferenca namen, da prouči in poveri posamezna vprašanja v smislu izvajanj ministrskega predsednika Van Karnebecka.

Sovjetsko odposlanstvo na haški konferenci

LONDON, 17. Reuterjev dopisni urad javlja, da bo sovjetsko odposlanstvo na haški konferenci tako-le sestavljeno: Krasin, Krasinski, Rakovskij in Skolnikov. Zraven tega še deset oseb kot izvedenci in tajniki.

Volitve na Irskem

DUBLIN, 17. Volitve za ustavno skupščino so se vršile danes v popolnem miru. Volilo je mnogo žensk.

Naša dela na mednarodni razstavi knjig v Florenci

Florenca, koncem maja 1922.

Začetkom maja, ko so se na genovski konferenci narodov voditelji držav zamenjali, da bi našli izhod iz gospodarskega trudila, da bi našli izhod iz gospodarskega trudila, v katerega je pahnila Evropa svetovna vojna, je bila v Florenci na svečan način otvorjena mednarodna razstava knjig. Evropsko politično ozračje je tako nasičeno, raje bi rekli: zastrupljeno, gospodarsko-socialni boj, morda najhujši, kar jih pozna svetovna zgodovina, so zajeli tako široke mase narodov, vse naše bistvo je tako pod dojmom negotovosti in borbe za kosčič kruha, da ni čuda, če je ta veliki kulturni dogodek, ta svetla luč v temi naših dni ostala skoro neopažena v vrvežu mračne evropske sedanosti.

Navzlic temu (ali morda ravno vsled tega) je ta razstava največjega pomena za duševno življenje v Evropi, za njega prepotod in ozdravljeno. Prvič po svetovni moriji so se združili narodi, zmagovalci, premaganci in nevtalci, pod isti krov, da pokažejo sadove svojih duševnih delavcev na polju duha in lepote, da dokažejo svoje delo za vseobčo kulturo, ki ne sme poznati ne mejnih kolov, ne političnih strasti, ker mora biti last in uteha, vir spoznavanja in moči, lepote in ljubezni vsemu človeštvu. Ko človek stopi po teh preprosto, a ukusno opremljenih dvoranah, polnih lepote razvrščenih knjig, se odlusči od njega moreča mora trpke sedanosti, njegovim očem se odpre prostrano kraljestvo duha, kjer ni več sovraštva, ni več ogaibnih političnih intrig, ki izgrajujejo narode drugega proti drugemu, ni več ne kirota pohotnega mesa ne krika bede: vsi jeziki govorijo eno samo besedo, najsi je revna ali bogata ali še tako tuja: besedo ljubezni do umetnosti in znanosti. In ta beseda, skrita v tisočih delih, spaja vse dvorane, vse sekcije v eno samo svetleč Vede in Lepote.

Italijanski kulturni delavci in knjigarji niso mogli izbrati primernejšega mesta za mednarodno razstavo knjig kot je Florenca. Nekdanj kulturno-žarišče vsega civiliziranega sveta, rojstno mesto najslavnejših duhov: Danteja in Michelangela, hrani še danes v svojih palačah in cerkvah neizmerno bogastvo upodablajoče umetnosti in lepega slovstva vseh časov in narodov in nudi zato vse potrebno obeležje za ta »sestanelek« duhov, za to plemenito tekmo kulturnih sil najrazličnejših narodov.

Razstava je razdeljena v tri sekcije. Glavni del se nahaja v bivši prostrani krkonjušnici v Boboljevem parku pri Rimskih vratih. Tu imajo svoje oddelke Italija, Rusija, Nemčija, Francija, Anglija, Poljska, Ogrska, Španija, Združene države in Rumunija. Drugi oddelki, ki obsega redka in dragocena dela, ilustracije in umetniško knjižno opremo, se nahaja v Pittijevi palači, eni najlepših stavb sveta. A tretji oddelki razstave, namenjen delom najslavnejših ljudske kulture in prosvete, so nastanili v prvem nadstropju palače »Nonfinito«, pozorenasancne stavbe iz konca XVI. stoletja, imenovane »Nedovršene«, ker se je bajé arhitekt Buontalenti (1536-1608)

skregal z gospodarjem in dovršil samo pritličje. Ostalo so nadaljevali (a ne dokončali) razni arhitekti.

O oddelkih posameznih narodov to pot ne bom poročal. Naj omenim le, da je ruski nadvse bogat in zanimiv in najlepši dokaz napora boljševikov za kulturno povzdigo najširših delovnih množic. Pač najlepši in najbogatejši je nemški oddelki s tisočih del leposlovne in znanstvene vsebine. Posebne pažnje sta poleg teh dveh vredna italijanski in poljski oddelki. Od Slovanov se Čehoslovaki, Jugoslovenci in Bolgari razstave niso udeležili, kar obžalujem kot človek in kot Slovan. Povabilu so se pa odzvale slovenske založbe Julijske Kraljine in poslane večino del, ki so izšla po svetovni vojni. Kljub temu, da niso odposlale nobenega, ki bi skrbel za ureditev knjig na odmerjenem prostoru, kot so to storili drugi, se je vodstvo samo potrudilo in razstavilo vsa poslana dela v oddelku za ljudsko kulturo v »Palazzo Non-finito«.

V osrednji dvorani tega oddelka, na lepem in odličnem mestu so razstavljena naša dela in tako skrbno urejena, da bi jih mi sami ne mogli bolje. Ker je skoro vseh knjig po dvoje izvodov, so eni zaprti, da se vidi vnanja oprema, druga pa odprti v presojo tiska, papirja in ilustracij. Razstavljena so sledeča dela:

Franci Bevk: »Malčki in palčki« (KTD, v Gorici), »Ob kresu in plesu« (Slomškova zveza), »Pesmi« (Samozaložba), »Faraon« (Naša založba), »Alojzij Gradnik« (Božje solze« (Narodna tiskarna), prevod Wildejevih »Pravljic« (Nar. tiskarna), »Zbirka narodnih in drugih pesmi« (Nar. tiskarna), »Joža Lovrenčič« (Gorske pravljice« (Goriška Matica), »Simon Gregorčič« (»Poezije IV« (Nar. tiskarna), »Koledar za l. 1921 in za l. 1922« (Goriška Matica), »Ivan Pregelj« (»Plebanus Joannes« (Naša založba), »Ribičič-Vouk« (»Šest mladinskih iger« (Prosveta, žal, samo 1 izvod), »Josip Ribičič« (»V kraljestvu palčkov« (Jug), tipografski eno najlepših mladinskih del, kar sem jih videl v tem oddelku; »Alojzij Remec« (»Naši ljudje« (Gor. Matica); »od mesečnikov: »Mladka« (Dantejeva številka in letošnje) in »Novi Rod« (dve letošnji številki). Pogrešam pa še veliko del, ki se lahko še vedno dopoljuje (Direzione della Fiera internazionale del libro Sezione Palazzo Nonfinito, Firenze): dela, ki jih je izdal Štoka, Stepančičevo »Italijansko slovstvo«, Širokovo »Jutro«, Fajglve »Bacile in bacilke«, Orlov »Volilni zakon«, Lovrenčičevo »Deveto deželo«, Kuretovo »Jekleno masko«, Znidaršičevo »Za tretjo goro«, Andrejev »Vovkovo« »Anfiso«, od revlj »Zbornik«, »Pravni vestnik«, »Gospodarski list«, »Prosveto«, »Jadranko« in muzikalna izdanja. Tudi lanski »Novi Rod« bi bilo dobro poslati. Tako bi bila slika našega kulturnega snovanja popolna, slika, ki smo jo lahko veseli ne samo doma, ampak tudi v tujini.

S temi deli smo stopili primorski Slovenci pred evropski forum. Naš korak

še plah, a če se ozremo na naše število in na število izvodov naših del (okoli 120.000), ki so šla v zadnje gorsko koč, nas ni treba biti sram niti v mednarodni družbi. V teh delih, ki so najmočnejši in najlepši dokaz naše kulturne zrelosti in plemenitega stremjenja, leži naša moč in naša iz krvi in trpljenja porojena lepota: moč in lepota odlomka naroda, ki v mejah drugorodne države z ljubeznijo polaga skromen, a izklesan kamen za stavbo vseobče kulture in napredka.

Dr. Alojzij Res.

Delovanje naših poslancev

Poslanec Stanger je vložil na ministrskega predsednika in ministra za notranje zadeve interpelacijo glede dogodkov na Voloskem - Opatiji povodom vojaških naborov. — Nadalje so bila vložena sledeča vprašanja:

Laurenčič (Stanger, Podgornik). Vojnemu ministru. Ali ne namerava ukretni potrebo, da ne bodo vojaški oddelki nastanjeni v novih pokrajinah poškodovani polja in škodili poljedelstvu v deželi. Treba je prepovedati konjenici, da jezdi po travnikih sedaj, ko je trava skoraj zrela za kosnjo, ter štiti s primernimi odredbami polja (kompir, repo, zelje, zelenjava, sadje itd.) tekompoleta in nato v prihodnji zimi zabraniti, da se jemljejo kolci in lesene ograje, katere se uporabljajo za kurjavo pri vojaških kuhinjah.

Laurenčič (Stanger). Ministrskemu predsedniku, ministru za notranje zadeve, vojnemu ministru. Da se povejo razlogi, ki se protivijo temu, da bi se oddelkom kr. armade nastanjenim v Postojni prepovedalo, da rabijo okoliš, določen v zaščito mestnega vodovoda, za vojaške veže in igre. Postojnski vodovod je bil dvakrat okužen v preteklosti in so se vsled tega razširile v okraju kužne bolezni. Nato se je poskrbelo za kanalizacijo ter se ogradilo okrog vodovoda cono zemljišča (okoliš za zaščito), da se prepreče nadaljnja okuženja. Ta cona se sedaj ne respektira in vodovod, ki leži nizko je podvržen veliki nevarnosti okuženja.

Tozadevne pritožbe županstva ter prošnja, da se okoliš za zaščito ne bi rabil za vojaške veže in igre, so ostale brezuspešne. Županstvo je bilo prisiljeno izjaviti, da odklanja odgovornost za posledice, ki bi mogle izvirati iz omenjenih okoliščin, v katere je prišel vodovod vsled postopanja vojaštva.

Stanger. Ministrskemu predsedniku, ministru za notranje zadeve. Da se izve, kaj se je ukrenilo z ozirom na nasilnosti, ki so se prigodile na Voloskem - Opatiji o priliki vojaških naborov. Mladenčič, potrjeni, ki so peli po stari šegi svoje narodne pesmi, so bili napadeni in pretepeni od organov javne varnosti, in nato aretirani. Nato se je dala fašistom prosta roka, da zadostijo svojim strastem, da se je lovilo prebivalstvo drugega plemena, da so se pretepali mirni državljani z volovskimi žilami in da se je zažgala hiša ženskega kulturnega združenja, uničil oder, oprema odra in pohištvo.

Splošna kriza

Na svojih posvetovanjih, ki so se vršila te dni v Rimu, je svetovlastvo socialistične stranke v Italiji po dolgi in živahni razpravi sprejelo sklep, ki je velike važnosti za bodoči razvoj političnega in parlamentarnega življenja v Italiji.

Nasproti sta si stali dve struji: ena je za to, da stojijo socialisti — seveda brez škode za njihova načela in njihov program in le za neko prehodno dobo — v sodelovanje z drugimi strankami in da bi na podlagi takega sodelovanja eventualno tudi podpirali vlado, ali stali vanjo. Ta struja trdi, da bo v interesu proletariata taka izprememba v taktiki za primeren prehodno dobo, ker da bi bila v tem olajšana bramba koristi proletariata proti raznim nasiljem. V tem smislu je sklenila resolucijo tudi parlamentarna delegacija socialistične stranke.

Druga struja, katere glavni glasnik je bil Serrati, je odločno proti vsakemu sodelovanju. Serrati je v dolgem govoru naglašal, da sodelovanje ne bi rešilo socializma. Nobena stranka v parlamentu da nima v svojem programu nikake socialistične vsebine. Sodelovanje s katerokoli teh skupin — pa tudi če je nekoliko demokracijsko pobarvano — bi pomenilo konec socializma. Tak sistem da bi dovedel do samomora socializma. Tudi borba proti fašizmu ne bi bila mogoča, ker ima ta mogočno oporo v vojaških krogih. Po mnenju Serrati je treba čakati, da se fašizem sam izčrpa.

Zmagala je ta druga struja. Sprejet je bil z večino glasov sklep, ki ga je predložil Serrati. Ta sklep se sklicuje na temeljna načela in sklepe zadnjega kongresa stranke. Naglašalo, da sodelovanje ne more služiti v obrambo proletariata in njegovih interesov in da ne daje jamstva za povrnitev svobodne vladavine, marveč bi pomenilo popolno podreditve proletariata položaju finančnega kapitalizma. Očita parlamentarni skupini, da je nepravilno izvajala svoj mandat, predpisan ji od stranke. Opozarja splošno delavsko zvezo na zvezni dogovor, ki jasno določa, da politično postopanje, posebno na parlamentarnem polju, ima določiti izključno le politična stranka. Izreka uverjenje, da sredstvo proti reakciji je le v vstranjanju, ki bo varovalo programatične črte in smeri stranke. Vzdržuje naj vrste v tesno strnjeno organizacijo, v snahu sklepov dosedanjih kongresov. Poživljuje naj se delo za edinstvo proletariata in delovanje organizacij v smerih razrednega boja. Sodrugi se pozivljajo ne le k negativni disciplini, marveč tudi k živahnemu delovanju, ki bo odvarjalo potrebam in nujnosti težkega političnega trenutka. V pogledu parlamentarne akcije naglašajo sklep, da je parlamentarna skupina le orodje socialistične stranke v zakonodajnem zastopu, in poslanecem je dovoljeno določanje taktike, a to edino le pri delovanju v parlamentu.

Kriza v socialistični stranki je odprta. In ta stranka se je pokazala najmočnejšo in najbolj organizirano, ker se je znala boriti proti okoliščinam, ki povzročajo krizo v vsem javnem življenju Italije. Vse kaže, da se bliža nova doba v politiki Italije, posebno v notranji. To je tudi naravno. Italijansko politično življenje se

prestalo dve najhujši in najnevarnejši povojni etapi. Naprej je nastala splošna reakcija proti vojnemu grozotam in vsemu trpljenju, ki ga je prinesla vojna. In ta reakcija, povečana z novimi boljševističnimi idejami, je vzdignila v Italiji visoko valove komunizma. To državno nevarno gibanje pa je vzbudilo močan odpor, ki je komunistične trdnjave naskočil in podrli ter se je danes že preživel in deloma maha s svojimi udarci v zrak. Prišlo je v javno življenje Italije stremenje in velike in male stranke pregledujejo svoje čete, novo zasedene bojne črte. In tu nastajajo različna mnenja, kako stališče je zavzeti napram novemu položaju in temu sledijo večje ali manjše krize.

Prvi je to krizo prebolel s svojo znano odločnostjo D'Annunzio. Otrsel se je vsakega strankarskega upliva, postavil se na svoje lastne noge in sedaj vidimo, da išče pot, kako bi bolje koristil svoji domovini.

Sledila je kriza v fašistovski stranki, kriza v demokracičnem bloku, katere rešitev smo doživeli pred nekoliko dnevi. Kriza se je pojavila tudi v vrstah "popolarov", a je do sedaj še deloma latentna. Sedaj so, kakor rečeno, kot zadnji, prišli na vrsto socialisti.

Vidimo torej v vsem javnem življenju nekega mrzličavo vrvenje in negotovo tipanje ter se ne more predvidevati, koliko časa bo trajalo, dokler se rešijo te politične krize v posameznih strankah, ki pomenijo splošno krizo v italijanskem javnem življenju.

Fašizem v notranji politiki

Fašistovski gibanje v Italiji je tako važen povojni pojav, da ne more preko njega noben človek, ki se zanima za politično življenje Italije. Če je bilo v prvih časih fašistovsko gibanje bolj spontano in naperjeno pred vsem državi in meščanstvu nevarnemu boljševizmu, je v treh letih svojega obstanka zadobilo jasne oblike z ozirom na smotre in smotrenosti.

Tudi največji sovražnik fašizma mora danes priznati, da je fašizem tehten političen faktor, s katerim mora in bo morala tudi v bodočnosti računati vsaka vlada in najmočnejše stranke v državi. Mi smo ravno od fašizma pretrpeli toliko gora, da se dajo napisati o tem cele knjige in fašistovska gonja proti našemu narodu ni prenehala, ampak moramo doživljati skoraj vsak dan take udarce, da nam je včasih skoraj obupati. Toda predmet današnjega članka ni nasevati sedaj naše izgube in faze našega trpljenja po fašizmu. Promatrati hočemo fašizem čisto objektivno recimo s stališča postanskega opazovalca. Z ozirom na naš novi položaj v državi, je dobro, da pogledamo globlje tudi v ta pojav in se znamo orientirati v tem navideznem kaosu, ki ga nudi današnje politično življenje Italije. V resničnem spoznavanju položaja bo tudi nam lažje izbirati sredstva in pota za našo narodno in gospodarsko obrambo v težkih prilikah, v katerih nam je živeti.

Predvsem je treba ugotoviti, da se fašizem krepko uveljavlja toliko v notranji kakor tudi v zunanji politiki države. Z obeh vidikov nam je torej presojati fašizem.

Ko se je porodilo fašistovsko gibanje kot odpor proti grozečemu boljševizmu v državi, tedaj si ni pač nihče predstavljal, da bo zavzelo to gibanje tak obseg in da bo tako odločno posegalo v notranjo politiko povojne Italije. Boj med kapitalom in delom je v prvih povojnih letih povzročal neprestane strajke delavstva in skoraj vedno je bilo delavstvo zmagovito. Ta boj so spretno izrabili voditelji proletarskih strank v politične svrhe. Tedaj je stopil gospodarski smoter proletarskega gibanja precej v ozadje, vsako gospodarsko gibanje je zadobilo političen značaj in vodilna ideja tega gibanja je bila boljševizem torej neki ideal. Nasproti temu idealu pa je stala nacionalistična Italija. Strelcne sanje italijanskih nacionalistov so se uresničile, Italija je izšla tako zmagovita iz svetovne vojne in je tako sijajno začrtala svoje meje, da je moralo vsakemu rodoljubnemu Italijanu srce kipeti od veselja in od nacionalnega zadoščenja. Kaj čuda, če je zlasti meščanska mladina nosila prapor idealnega nacionalizma in si nadela nalogo braniti svoj ideal v veliki in močni Italiji proti vsakemu vnanjemu pa tudi notranjemu sovražniku. In velika nevarnost je tedaj prihajala ravno od notranjega sovražnika. Ta sovražnik je bil silno nevaren vsled svoje ideje, ki je prevzela najhujše ljudske množice. Za hip se je zdelo, da je nacionalna ideja zatemnela v bleisku rdeče se žarečega komunizma in da je nacionalizem kot ideja in ideal ubit. Vsi sloji meščanstva, posebno plutokracija je bila v nemoči, predvsem zato, ker je videla v boljševizmu le onega, ki ji hoče ugrabiti privatno last. Strah za svoj žep je te ljudi zmedel, da niso vedeli kaj početi.

Velika ideja pa se je ubiti le z drugo veliko idejo. Poganski brezdnehljni Rim je podlegel ideji krščanstva, ki je zmagalo stari svet. In najzrazitejši zastopniki nacionalne ideje, italijanska nacionalna mladina je našla svoj smoter v obrambi svojega največjega ideala, t. j. v veliki Italiji. In vatal je fašizem kot impuls tega stremjenja italijanske nacionalistične mladine streliti boljševsko nevarnost, ki je pretihla njegovim idealom. Zato je fašizem kot prvotni pojav in po svojem izvoru idejno gibanje. Kaj se je nato vršilo, smo videli.

Razume se, da so se fašistovskega gibanja oklenili posebno tiisti sloji, ki bi imeli največ izgubiti z zmagajo boljševizma. In tako je fašizem zmagal celo proti volji nekaterih voditeljev zašel pod vpliv italijanske plutokracije. Tudi fašizmu škodovala preslabi odpor rdečega sovražnika, zmagala je bila razmeroma lahka in boj kratak. Tako se je fašizem navidezno izčrpal, a po nekem zakonu vztrajnosti nadaljeval svoja nasilstva proti proletarskim ustanovam tudi tedaj, ko ni bilo že davno več boljševske nevarnosti. Posebno se je nadaljevalo to gibanje, ker je sedaj kapital začel čisto gospodarski boj proti delu, in si hotel najti fašizem za svoje posebne namene, ki so bili večkrat proti interesu skupnosti.

Ta doba je bila kritična za fašizem in ta doba traja deloma še danes. Tudi zdaj se, da je fašizem to kritično dobo že preživel in stopa v novo življenje močnejše kot nikdar poprej. Sedaj je bilo treba nove orientacije in nov način organizacije. In tako je prišlo do ustanovitve fašistovske stranke. Fašistovski voditelji se dobro zavedajo, da nimajo še zaslonbe v ljudskih množicah, na drugi strani pa dobro vedo, da jih plutokracija podpira le toliko časa, dokler jih rabi v boju proti delavstvu, sicer pa jih smatra za prehodno zlo. Če bi temu bilo tako, potem bi fašizmu kmalu odzvonilo, to je, tedaj ko bi kapitalisti spravili delavstvo v začetni inženirski položaj, bi odrekli svojo pomoč fašizmu in zahtevali od vlade "vzpostavitev reda", t. j. razpust fašistovskih obožanih bojnih skupin. Kajpak, da se fašisti ne mislijo tako meniti tudi ni v žep spraviti. Predvsem so se spustili tudi na sindikalno polje in skušajo organizirati delavske množice v svojih sindikatih. V ko-

liko se jim bo to posrečilo, nam dokazuje bližnja prihodnost. Brez dvoma je boj za sindikate poostri razmerje med fašizmom in socialisti in odhod poostrejši meščanske guerilje v zadnjem času.

Toda glavna opora fašizmu je organizirana armada, ki mu je na razpolago. Zato posvečajo fašisti glavno pažnjo svojim obožanim oddelkom in izpolnjujejo to vzorno vojaško organizacijo z nuzilčno naglico.

Fašizem ima v notranji politiki svoj jasen smoter, ki ga je začel v zadnjem času intenzivno zasledovati ne oziiraje se ne na levo ne na desno. Bolonjski dogodki nam dokazujejo, kako močno se čutijo fašisti v Italiji in kako jih mora upoštevati vlada in parlament, dasiravno je njihova skupina v zbornici neznatna v primeri z drugimi velikimi strankami.

Povdariti je treba, da imajo fašisti mnogo prijateljev in prištevav v visokih vojaških krogih, posebno zaradi svojih vnanje političnih smotrov. Toda o vnanji politiki fašizma v enem prihodnjih člankov.

Za danes moramo ugotoviti, da je zadobil fašizem v zadnjem času tako važno vlogo v državi, da je neki ugledni predstavnik popularov izrekel, da so v Italiji tri stranke, ki jih je upoštevati in to so socialisti, popolari in fašisti.

Vsekakor moramo biti na to pripravljeni, da bo fašizem nadaljeval netrpno boj za premoč v državi. Požabiti ne smemo, da je bil fašizem od samega početka revolucionaren in je kot tak podoben revolucionarnemu rdečemu pokretu. Fašizem je vedno zastopal stališče, da je današnji vladni sistem škodljiv Italiji in njeni veličini in stoji na tem stališču tudi danes. V letih 19. in 20. so doživeli tedanje vlade slabosti napram boljševski grožnji, danes pa dolže vlado nesposobnosti urediti gospodarske prilike v državi in nesmotrenosti v vnanji politiki.

Mislimo, pa, da je izid boja med fašizmom in recimo nefašizmom odvisen predvsem od vlade. Ako se bo naša vlada, ki bo znala odločno nastopiti, utegne zajeti fašistovski naval. Zato se pa hoče jasneje programa in odločne volje. Tega pa nismo niti mi opazili v nobeni do sedanjih vladi, odkar živimo v tej državi. Fašisti pa imajo točen program in tudi odločni so, kar dokazujejo vsakdanji dogodki. Nočemo izvajati končnega zaključka, vsekakor pa moramo upoštevati vsako možnost in se pravilno orientirati. Če vlada kje zmeda, pri fašistih gotovo ne. Hotel sem pomisliti sedanj pomen fašizma in dokazati, da je napake mnenja on, ki misli da je fašizem prehodni in kaotičen pojav.

Jadranske luke

V zvezi z vprašanjem uvedbe svobodne luke se zadnje čase mnogo razpravlja po italijanskih in jugoslovanskih listih o raznih lukah na Jadranu in o njihovi pomembnosti, oziroma o možnosti, da se razvijejo v važne trgovske emporije. Pri tem se — kar je naravno — oglašajo različni nazori. Tako je n. pr. zagreški "Jugoslovanski Lloyd" te dni v nekem dopisovanju mu članku razvijal misel, da naj bi se Jugoslavija ne zavzemala preveč za Reko.

Utemeljevanje je zanimivo tudi za našo javnost, ker bo rešitev reškega vprašanja vsekakor soodločilna za bodočnost Trsta. Čujemo torej, kako člankar v "Jugoslovanskem Lloydju" utemeljuje svoj nazor: Predvsem naglašajo, da za Jugoslavijo ne gre za to, da bi se ustvarilo eno trgovsko središče, marveč se mora jugoslovanska trgovina porazdeliti. To pa posebno z ozirom na to, da je severni del hrvaškega Primorja zelo važen v pogledu pomorske trgovine, ker k temu delu teži ves severozapadni kraj Hrvatske in Slovenije.

Ena prvih luk, ki jo je treba sedaj vpoštevati, je za Jugoslavijo bakarska, kjer je že sedaj središče njene pomorske trgovine in ki mora po silni razmer že tri leta zadostovati potrebam jugoslovanske pomorske trgovine.

Bakarski zaliv je dolg 4 in pol km, širok pa 500 do 900 metrov, in zaprt je na vse strani. Globina mu je 15 do 40 m. Vhod sam mu je širok okoli 300 m. Glede vremena in vetrov je ta zaliv varen kakor malokateri. To je dokazala praksa ob pogostem neugodnem vremenu. Ni se dogodila nobena večja, cembre vredna nesreča.

V bakarski luki je obal zgrajena za male ladje, sedaj pa pristajajo tudi veliki parniki, a s tem se je oškodovala in rušila obala, ne da bi bili poklicani činitelji poskrbeli za potrebne poplave. S tem se vzbuja kriva domneva, da bakarska luka ne odgovarja namenom.

Po rapalskem dogovoru je Jugoslavija sicer res dobila luko Baroš, ki je v spoju z zaledjem. Toda, resnica je tudi ta, da luka Baroš ne odgovarja potrebam pomorske trgovine. Ta luka je mala in bo prenapolnjena, čim se začne redna vožnja za Dalmacijo in ostalo Primorje. Trošiti za to luko, bi bilo brezuspešno. To tem bolj, ker se nahaja na kraju države. S polovico troškov bi se mogli ustvariti dve luki, ki bi mogli sprejemati štirikrat toliko ladijskih ton. To bi bili bakarska in splitska luka.

PODLISTEK

I. S. TURGENJEV:

RUDIN

(Iz ručine prevedel Ivan Vauk.)

— Voila mr. Pigassoffi enterré, — je rekla Darja Mihajlovna. — Kako mojstrsko znate označiti človeka! Sicer pa bi vas Pigassov najbrže niti ne razumel. Zakaj on ljubi le svojo lastno osebo. — In svojo osebo graja zato, da bi imel pravico druge grajati, — je pristavil Rudin. Darja Mihajlovna se je zamejala. — Božnik zdravega pomljuje, kakor pravijo. Da preidemo na drug predmet, povejte mi, kaj mislite o baronu? — O baronu? To je imeniten dečko, dobrega srca, tudi ima nekaj znanja... toda manjka mu značaja... in on vam ostane svoj živi dan polovičarski učencak, polovičarski posvetnik, to se pravi dile-

«Jugoslovanski Lloyd» nadaljuje, da jugoslovanska vlada pripisuje preveč važnosti Reki in Barošu in pozablja pri tem na veliko hrvaško Primorje, kjer živi samo pomorski življenj, ki pa se ni mogel razvijati, ker je biva Avstrija povsem zane-marjala to obal. Če mislijo kompetentni jugoslovanski krogi, da kaj pridobijo z reško luko, se zelo varajo v svojih računih, ker v tem slučaju bi vse Primorje ostalo pasiven kraj in bi ga morali vedno podpirati, kar bi silno obremenjalo tudi državni proračun.

Vlada upira svoje oči samo na Reko na korist odpadnikom, ki so vedno rovarili proti državi na škodo okolice Bakra in vse Dalmacije. Z denarjem, ki se skozi tri leta že troši za propagando in v podporo reških avtonomov, bi se mogla popraviti bakarska luka in bi se mogel tamonjši kolodvor spojit z luko. Čim bi se bakarska luka povzdignila, bi tudi Baroš in vse ostalo Primorje odgovarjalo svoji svrhi. In potem bi ne bilo treba toliko računati z Reko radi jugoslovanskega gospodarstva, marveč le paziti na razvoj političnih razmer.

«Lloyd» ugotavlja, da je Reka odvisna od Jugoslovencov in ne ti poslednji od Reke. Zato bo Reka po silni razmer morala iskati stikov z zemljo-materjo. Zato naj bi jugoslovanski činitelji ne čakali vedno le na Reko in Baroš. Rešitev tega vprašanja se zavlačuje z raznimi intrigami in to slabi Jugoslavijo gospodarsko. Zato naj bi se odgovorni činitelji — zaključuje «Lloyd» — postavili na stališče hrvaške prislovice: «Uzdaj se u se i u svoje kljuse», ali pa «svoj k svojemu», in naj bi se ne ozirali na lokalne sebičnosti, materialistične in osebne interese!

Dnevne vesti

Pojasnilo. Prišle so nam pritožbe iz raznih strani Goriške radi člančja, ki ga je prinesla «Edinost» dne 15. t. m. pod naslovom «Za kaj gre?», kakor da bi v tem članku očitali eni strani razkolne namene. Čudimo se takemu napačnemu tolmačenju, ker je besedilo našega članka vendar dosti jasno. Opozorili smo le na vtis, ki ga napravljala na zunanjo krogo naše delo za preureditev naše politične organizacije in svarili smo, zato da bi se preureditev izvršila tako, da bi bilo jasno i nasprotnikom i prijateljem, da ostanemo i po preureditvi složni in združeni v borbi za napredek in pravice svojega naroda. Niti od daleč nam ni prišlo na um, da bi hoteli komu kaj očitati ali celo, da bi se hoteli identificirati s trditvami «Piccola» ali «Slovenca», katere nam navajali. Opozorili smo na te pojave svoje rojake v skrb, da se ohrani naša edinstvo jasna i očita tudi na zunaj — za vse. V tem smo sledili svojem staremu idealu, kateremu se nikoli ne izneverimo.

Zalostna slika. «Bog me varuj pred prijatelji, pred sovražniki se bom že sam varoval!» Za tako molitev ima — pravi dunajski «Arbeiter - Zeitung» — ministrski predsednik Facta danes sto razlogov. Mirno gleda, kako njegovi «prijatelji», v zaščito reda in posesti, pustošijo in požigajo, porablajo proti zakonu oboženo nasilje, teptajo z nogami vsako pravico delavstva. Facta je žrtvoval ugled vlade in dopušča iz «ljubezni do mira», da ročna granata, samokres in gorjaka rešujejo socialni spor, in si govori na tihem, da to prav za prav ni državljanska vojna, če se neoboroženi izročajo oboženi in če gleda vlada v dobrohotni «nevtalnostni», kako se dim zažganih ljudskih domov dviga proti nebu. In proti delovanju nje prijateljev ni hotel noben bog štiti italijanske vlade. — Kar se danes dogaja v Italiji, ne more opisati nobeno pero. To si moremo misliti le v dobi splošne posurovelosti in mravnstvene otopelosti. Sprito teh dogodkov pa italijanski listi pljuvajo, tako rekoč sami sebi v obraz. «Giornale d'Italia» je izražal na pr. nado, da dogodki pri Bologni — ob patriotizmu voditeljev in disciplini njih pristavov — ne bodo vzrok nevarnim zapletjem!! A v istem hipu je gorelo na vseh koncih in krajih. Niso torej «nevarni zapletljaji», dokler so v plamenu poslopja socialistov in delavskih organizacij! Posebno pa, če se zažiga s tolikim — patriotizmom in disciplino! «Giornale d'Italia» skrmi tako-le iste ideje, s katerimi krošnjari. — Najčudnejše pa je vedenje vlade, ki dopušča rabo nasilja od strani organiziranih skupin, dasi se gibanje poljedelskih delavcev vrši strogo v okviru zakonitosti. Uničevanje organizacij pa se vrši nasilno, proti pravici in proti zakonu. Današnje stanje je stanje državljanske vojne, samo da so eni razoroženi, drugi pa oboženi. Naj osrednja vlada hoče ali ne, dejstvo je vendar, da imajo oboženi vedno

policijo na svoji strani. Gre tu za protirevolucijo, pred katero ni bilo nobene revolucije. V svojih oblikah je hkratu smešna in strašna. «Prijatelji» vlade se obračajo proti državni oblasti. To je smešno. Strašna pa je beda, ki jo ti podajajo veleposredstva širijo med ljudstvom na deželi. Pri tem pa gredo k vragu ugled države, dobro ime dežele, človeško dostojanstvo ljudstva. Vse to izpodkopa temelje narodne mravnstvenosti. Kar se je dogajalo pri Bologni, je potoptalo več narodnih vrednot, nego vsak poraz v vojni.

Vlada in vprašanje svobodne luke. Zna na stvar je, da si kaka skupščina, ki ne ve, kako bo rešila kako zapleteno, ali neljubo vprašanje, navadno zateka k imenovanju kakega posebnega odbora, ki naj stvar — preuči in potem poroči, kaj je iztuhla. V takem položaju se nahaja sedaj vlada gospoda Facta napram tržaškemu vprašanju. Dasi je Trst že četrto leto pod upravo Italije; dasi ima ta poslednja tu vse možne oblasti, ki gledajo na lastne oči, kako trgovina Trsta propada od dne do dne; dasi kričijo vsi prizadeti činitelji na vseh oglih mesta, da tako ne moremo dalje, ako nečemo, da pride popolna poguba; dasi so že izjavile vse poklicane korporacije, da rešitev more priti le od uvedbe svobodne luke — gospod Facta še ni poučen in je sklical «komisijo» svojih — prijateljev, da «proučuje», da ga potem «pouči», in da potem on — g. Facta — predloži stvar parlamentu! Da, da, g. Facta je postal strašno «ustaven». Noče rešiti tako važnega vprašanja brez volje parlamenta. To bi bilo vse lepo in hvalevredno, če bi ne vedeli, kako sicer g. Facta tudi najvažnejše stvari za naše kraje rešuje z «decreti legge» ter se z najmirnejšo vestjo ne meni za parlament. Da bi pa v tem našem slučaju vsaj ubral pot naravnost v parlament in ne pot komisije, ki naj še le «proučuje», kar je že davno jasno vsakemu Tržaninu in bi moralo biti jasno tudi slavni vladi. Ali ta vlada se kaj rada potika in skriva po birokratskem grmčevju. Ravno to hoče tudi sedaj ob vprašanju svobodne luke. «Komisija» naj zakriva nje namene za — zavlačevanje. Zato ima socialistični «Lavoratore» prav, ko pravi, da se ne smemo udajati nikakim iluzijam. Komisija naj meče le pesek v oči ubogim, če skrajno nestrpljivim Tržaninom! Le-ti naj verujejo, da se vlada najtintenzivneje bavi s tem vprašanjem in da ji je usoda Trsta strašno na srcu. Komisiji je določen rok 6 mesecev in za ta čas je g. Facta zavarovan, da ga ne bo nadlegovalo to nesrečno tržaško vprašanje. Potem pa se že najde zopet kak pot v stran — v grmčevje. «Lavoratore» pravi: «Kar se je dogodilo v Trstu, dokazuje bolj, nego vsak drugi argument, da je sedanja vlada ujetnica sovražnikov tržaške svobodne luke». To je gola resnica, in vse drugo, vse komisije, vsa proučevanja, so le, — figova peresa.

Protitalijanske demonstracije v Albaniji. Za dlje časa sem čitamo v italijanskih listih vesti, ki pripovedujejo, da se v Albaniji pojavlja neko gibanje, neprijazno Italiji. Te dni pa je priobčil «Piccolo» dopis iz peresa nekega — kakor je zatrdil — dobrega poznavalca Albancev in razmer v Albaniji. Ta dopisnik je trdil, da Albanci ne poznajo nikakega sovražstva proti Italijanom, da cenijo civilizacijsko delo Italije in da vedo, da bi Albanija brez pomoči in podpore s strani Italije enostavno ne mogla živeti. Priznava pa je, da se tu pa tam res pojavljajo znaki nekakega nezadovoljstva, toda, na tem da je krivo — to je priznal izrecno — tu pa tam zgrešeno postopanje Italijanov. Sedaj pa sporočajo iz Rima, da je «Messaggero» — ki je menda vladno glasilo — prejel iz Drača vest, da so albanski vojaki v družbi izvestnih temnih elementov napadli italijanski poštni urad, razbili okna, sneli napis in ga razbili. Ta vandalska demonstracija, ki so jo spremljali žaljivi vzkliki množice proti Italiji, da se je vršila pred okoliš, ki ni znala, ali ni hotela poseči vmes. Do drugih takih dogodkov da je prišlo tudi v Skadrin, kjer so tolmacha italijanskega konsulata albanski orožniki iznenada aretirali. Na proteste konsularnega predstavnika Italije so odgovorile kramjeve oblasti, da je italijanski tolmach na sumu političnega rovanja. Dalje trdi «Messaggero», da so albanske oblasti izjavile, da so morale poročnika Duminja, ki so bili pobegnili v Crno goro, da se odtegnjejo aretaciji, svobodni in se bodo mogli vrati nemoteno povrniti v Albanijo. Slednjič trdi rečeno glasilo, da so to protitalijansko gibanje albanskih oblasti pojavlja že tudi v inozemstvu, kjer albanski agentje intrigujejo proti Italiji, pri čemer da jih podpirajo deloma tudi jugoslovanski agentje.

K temu poročilu v italijanskem listu pr. pripomb. Cine vandalizma obojamu mi brezporogno, pa naj so se zgodili kjer-koli in naj jih je zagrešil kdor-koli. Cine vandalizma, razdevanja in unekvanja tuje lasti je vsakdar grd čin, je zločin, in temu hujša obsodba gre oblast, ki sprito zločinov ostajajo pasivne in ne store ničesar, da bi tako grobo preprečili. Taka je naša sodba, pa naj se vandalski čini

— Kdo pa je oni, ki mu pravite, da je čudak, in ki mu je Aleksandra Pavlova naklonjena? — je vprašal. (Dalje).

Kogačajo v Albaniji, ali kjer-koli druge. Zato podpisujemo brez pridržkov sodbo «Messaggera» o dogodkih v Draču in Skadru. Veljavna in opravljena je. Pripomniti pa moramo z vsem povdankom, da se ta sodba ne more in ne sme izpreminjati morda iz ozirov na osebe zločincev in na kraje, kjer so se zločini izvršili! Sodba, izrečena na vandalizmi v Albaniji, velja, po našemu razumevanju in naši logiki, tudi za dogodke, ki so uničili naše narodne domove, naše kulturne in gospodarske naprave, ki so razdevali zasebno last naših siromašnih kmetov po Istri. In sodba «Messaggera» o albanskih oblastih, ki so sprčo vandalizmov držale roko križem, velja tudi za oblasti, ki niso — da govorimo z rimskim listom — znale ali niso hotele preprečiti dogodkov, ki so nam Jugoslovenom v Juljski Krajini povzročili milijone materialne in nedogledne moralne škod! Če mirno in morda celo z zadovoljstvom gledam, ko sosedova hiša gori, a se zgražam in kričim, ko je začela goreti moja, je to nedosledno, da ne rabimo neke druge, veliko ostreje označbe. To je naša beseda.

Naknadna izmenjava kron. Iz Rima nam prihaja vest, da se bavi zakladno ministrstvo s tem, da v smislu pritožkov slovanov in nemških polancev odredi naknadno izmenjavo kron. Med tem ko obstaja upanje, da se bo doseglo kot največji znesek za posameznike 20 tisoč kron, se zdi že gotovo, da se zaklad ne bo upiral izmenjavi do 10.000 kron. Odlok ki se pripravlja, ureja način izmenjave, da prepreči nerodnosti in zlorabe.

Značilno. Kakor smo poročali včeraj in poročamo danes, se v mestu zopet odigravajo strankarski boji med komunisti in fašisti. Mi stojimo temu boju s političnega stališa nevtralnega ob strani, s človeškega stališa smo izrazili svoje obžalovanje nad nedolžnimi mladimi žrtvami a v interesu mesta in dežele smo v okviru svojih skromnih moči skušali liti vodo na nesrečni ogenj strankarskih strasti. Mučna napetost, ki je zavladala v mestu vsled že opisanih dogodkov, še traja dalje. A glej, vse mesto je po koncu, vse duhove obvladuje spor med komunisti in fašisti, a na nas vendar niso pozabili. Včeraj zjutraj so šle gručo mladeničev po mestu ter pobrale iz nekoliko tobakarn ter prodajalnic pred kavarno «Fabris» izvede «Edinosti» in jih razlagale oziroma sežgale. Svet se obrača, pravijo, a v Trstu se zdi, da smo ravno na sredi tega velikega svetovnega koleta. Tu se nič ne obrne. Bilo je, če se ne motimo, leta 1908, ko so se v Inomestu na Tirolskem stekli italijanski in nemški dijak. V Trstu se je tedaj priredil protestni shod proti Nemcem, in ko se je po shodu široka masa pomikala po korzu, je bil najbolj glasen klic proti Nemcem: Abbasso i sciavi! Je pač takol!

Pristojbine na avtomobile. Finančno ravnanje v Trstu javlja, da je finančno ministrstvo izjemoma privolilo, da se tistim, ki plačajo pristojbino za vožnjo z avtomobilom v zadnjih 10 dnevih tekočega meseca, odbije 1/10 omenjene pristojbine.

Mobilizacija fašistov. Vodstvo tržaškega odseka italijanske fašistovske stranke in poveljstvo fašistovskih čet sta odstopili in izročili vso oblast posebnemu akcijskemu odboru, ki se je v ta namen ustanovil. Ta akcijski odbor je izdal na fašiste proglas s sledečo vsebino: «Fašisti! Sprejemamo vso oblast, ki sta nam jo izročili vodstvo stranke in poveljstvo čet, ter odredimo: 1. Prostori «fascia» so do nove naredbe zaprti. 2. Četaši so mobilizirani. 3. Vsi fašisti se morajo pokoriti poveljem, ki se izdajo. — Trst, 16. junija 1922.»

Selivni urad javlja, da odide izseljenjski vlak iz Trsta v Jugoslavijo v ponedeljek dne 26. t. m. popoldne iz postaje pri Sv. Andreju. Stranke, ki odstopajo z omenjenim vlakom, morajo svoje blago naložiti isti dan predpoldne. Natančneje pojasnila se dobe pri Antonu Podbrščaku, ulica Torre bianca 39. Drugi listi se prosijo, da to ponatisnejo.

Izvoz otrobov. Gen. civ. komisariat objavlja: V sporazumu s ministrstvom za poljedelstvo se pooblašajo carinarne, da same naravnost dovoljujejo izvoz odpadkov (finih in debelih otrobov) doseženih pri mletju domačega in uvoženega žita; treba je torej še vedno posebnega dovoljenja ministrstva samo za izvoz moke in pšenika.

S. Sardenko: «Matì svetega veselja» v Mariniem domu (Via Risorta 3). V nedeljo, 11. t. m. se je vršila v Mariniem domu predstava Sardenkove, «Matere sv. veselja». V tem igrokazu naš pesnik postavi v oni čas, ko je Odraseni doprinesel zadnjo žrtev — samotno smrt na križu. Njegovo truplo leži v grobu. Njegovi učenci, vsi potrti, obupani in zbegani, se kakor preganjena divjačina vsi skrivajo pred zmage pijanimi farizeji. Jeruzalemske žene se skrivajo pri Salomi in vse obupane tožijo nad bridko izgubo ljubljene učitelja. Le mati Marija hrani v sebi prepričanje v zmago onega, katerega je bila vredna nositi. Ona je edina tolažnica in vspodbujevalka vsem v tej žalostni uri.

Pride hip zmage. Križani zmagoslavno vstane iz groba. Nepopolni veselje, nova moč in trdna vera se porodijo v srcu vseh. Marija, ki je družila žalostne in obupane, je sedaj središče veselja in triumfa.

Podajanje tega igrokaza, ki je pisan v verzih, zahteva precejšnje igralske vrline in obenem smiselne poglavitne v idejo samo, ker drugače se prav lahko zaide v recitacijo. Resnici na ljubo moram priznati, da je ta predstava vspela nad vse pričakovanje dobro. Posebno priznanje zasluži Marija radi svojega — rekeli bi naravnost — umetniškega podavanja glavne vloge. Zelo dobro je podala svojo vlogo tudi Saloma, ki je s svojim naravnim nastopom ustvarila pravi tip pogumne in svete žene. Peter, s svojo nadvse posrečeno masko in s svojim igranjem, je podal pravega svetopisemskega Petra z vsemi slabostmi in vrlinami.

S svojim temperamentnim igranjem se je Magdalena vživela v svojo vlogo tako, da je bila resnična Marija iz Magdale. Pogodila je zelo dobro hip najhujšega obupa, ko najde grob prazen. Precej dobro je bila pogojena vloga Kristusovega ljubljene Janeza. Ostale vloge so se igrale dobro. Drugi farizeji je celo tako dobro igral vlogo surovega farizeja, da je pri tem trpela izgovarjava. Ljubek je bil nastop mladine in prijetno je genilo poslušalce ubrano petje za kulismi in pri zadnjem prizoru na odru. Občinstva je bilo pri tej predstavi še precejšnje število, vendar bi bilo želeli, da bi se tudi širše občinstvo zanimalo za prireditve tega kulturnega društva. Danes 18. t. m. ob 5 1/2 pop. se predstava ponovi.

Udeležencem.

Društvene vesti

«Solsko društvo». Opozarjamo ponovno na ustanovni občni zbor tega društva, ki se bo vršil 2. julija v Sežani združen z veliko narodno slavnostjo, pri kateri bodo nastopila različna pevstva, godbena, tamburaška društva.

Da bo tudi ples, srečolov in obloženi paviljoni, je samoobsebi umevno.

Društva, ki niso še prijavila svojega sodelovanja, naj takoj naznanijo «Solsko društvo» v Trstu ulica S. Francesco 20 točke, s katerimi nameravajo nastopiti. (Pri pesmih: ime pesmi, skladatelja in besedilo) radi sestave programa.

Ciril-Metodove družbe podružnica pri Sv. Jakobu vabi na redni občni zbor ki se bo vršil danes v nedeljo, dne 18. junija 1922 ob 10. uri predpoldne v dvorani «Delavskega konsumnega društva» pri Sv. Jakobu. Dnevni red: 1. Poročilo odbora. 2. Prememba pravil. 3. Volitev odbora. 4. Slučajnosti. Na obilno udeležbo uljudno vabi odbor.

MDP Magdalena. Danes izlet v Drago. Vrši se ustanovni občni zbor tamkajšnje podružnice. Odhod ob 2 izpred prostorov pevskega dr. «Slava». Pridite v čim večjem številu. Dnevi za odseke so razdeljeni takole: Ponedeljek vezivni odsek, sredo dramatični odsek, četrtek mandol. skupina, sobota dram. odsek. In odborova seja.

Tovariši, udeležite se redno in točno vaj posameznih odsekov.

MDP Sv. Jakob. Danes izlet v Drago. Odhod ob 1 in pol izpred kons. društva pri Sv. Jakobu. Pridite polnoštevilno. Odbor.

«Solsko društvo» je razposlalo vsem CM podružnicam okrožnico s potrebnimi pojasnilom glede spremembe pravil v podružnicah «Solskega društva». One podružnice, ki niso eventualno dobile okrožnice, naj se takoj zgledajo pri vodstvu «Solskega društva» v Trstu, ulica S. Francesco 20, I. Vse podružnice naj takoj naznanijo zastopnike za glavno zborovanje.

Sv. Marija Magd. Spodnja. Le 8 dni nas loči od slavnostnega koncerta društva «Slava», ki bo v nedeljo dne 25. t. m. na vrtu Konsumnega društva (Sv. M. Magd. Spodnja — Kolonkovec).

V tuku so že vse priprave in upa se na lep uspeh. Na programu bodo izbrane točke za moške, oziroma mešane zборе. Pri posameznih točkah bo sviral izbrane komade domača godba pod vodstvom gosp. Josipa Cerkevniča. Tudi šaljiva pošta bo neprestano delovala kakor tudi paviljoni s sladkimi in hladnimi pijačami. Začetek ob 17. konec ob 23. uri.

Prireditve pri Sv. Jakobu. Radi znanih dogodkov je tržaška kraljeva kvestura prepovedala vsako prireditve. Preneša se vsled tega igra «Ljubljano jo dajmo» na zdaj še nedoločen čas. Prodani listki so veljavni za prihodnjo predstavo, ki se bo najbrže vršila prihodnjo nedeljo. — Odbor MDP — Sv. Jakob.

Škedenj Dramatični krožek. Danes v nedeljo 18. t. m. ob 5 pop. skupen sestanek vseh članov in članic v gledališki dvorani. Ker je sestanek velike važnosti, naj nihče ne manjka. Po sestanku fotografiranje celotnega članstva. Novi člani in članice, ki imajo veselje do dramatike so nam dobrodošli. Običajna odborova seja danes odpade radi procesije sv. Rešnjega telesa.

Društvo «Prosveta» se najpristrajše zahvaljuje g. P. za darovane knjige. Istotako tudi g. P.

Društvo «Prosveta» v Trstu je prevzelo za Juljsko Krajino poverjenstvo «Ljubljanskega Zvona» in «Njive». Društva in posamezniki, ki bi hoteli revije naročiti, naj sporoče to uradu društva «Prosveta» v Trstu, via Fabio Filzi 10, I. Istodobno naj javijo, da-li želijo prejemati direktno na svoj naslov ali potom imenovanega društva.

Iz tržaškega življenja

Okoli petdeset aretacij. Včeraj zjutraj je bilo aretiranih iz varnostnih vzrokov radi zadnjih krvavih dogodkov okoli petdeset oseb, ki pripadajo k različnim političnim strankam. Aretiranci se nahajajo v zaporih pri Jezuitih. Tiran je bil tudi Gasivoda, glavni urednik komunističnega glasila «Il Lavoratore», a so ga izpustili popoldne okoli 4.30.

Za las je manjkalo, da se ni utopil. Včeraj popoldne okoli 3.30 so pripeljali v vojaško bolnišnico v ulici Fabio Severo vojaka Ivana Pizzalis, starega 20 let. Pizzalis se je kopal z drugimi vojaki v kopališču pri svetilniku. Ko je plaval proti mrežam, ga je prijel krč v rokah in nogah, in že se je začel potapljati. Nesrečo so zazpazili njegovi prijatelji in ga rešili.

Kolesarka, ki je končala v jarku. V zadnjem času je prišlo v našem mestu v modo, da se vozi ženske, brez razlike starosti, na kolesih. Ana Cantarutti, stara 19 let, stanujoča v ulici Rigutti št. 4, je dobila včeraj popoldne od svoje matere dve liri. Denar je obrnila takole: šla je v nek mehanično delavnico v ulici del Bosco in vzela, proti plačilu dveh lir, kolo na posodo. S kolesom je šla po strmi cesti, ki vodi na Katinaro. Med potjo se ji je pa utrgala veriga, ki goni kolo, kar je imelo za posledico, da je šlo kolo nazaj in končalo — seveda z mladenko — v cestnem jarku.

Kolesarka je dobila prvo pomoč na rešilni postaji. Ranila se je na rokah in na nogah.

Opustošenje gostilne v ulici Giulia. — Fašisti pretepli mirnega tramvajskega uslužbenca. Pred snočnim okoli 11.30 je prihrumelo v neko gostilno v ulici Giulia št. 52 gruča fašistov.

— Dvignite roke! — so zaukazali fašisti navzočim gostom, med katerimi so bili tudi štirje tramvajski uslužbenici. Gostje so se pokorili temu ukazu, in fašisti so jih preiskali. Vendar pa se niso zadovoljili s preiskavo, marveč so začeli tudi razbivati stoliče, mize, steklenice, kozarce itd. Med tem ko so opravljali vročerkvni mladeniči svoje delo, so sklenili tramvajski uslužbenici, da bodo zapustili gostilno, in se tako izognili morebitnim neprikladnostim. Tako so tudi storili. Toda ko so bili na ulici, so zagledali za seboj iste fašiste. Pri tej priliki so jih obsele črne slutnje. Spustili so se v divji beg; fašisti pa za njimi. Trem tramvajskim uslužbencem se je posrečilo izginiti fašistom izpred oči, četrtega so pa prijeli pred neko gostilno v ulici XX Settembre in ga nemumljeno pretepli s palicami.

Tramvajskega uslužbenca, ki se imenuje Peter Percos, star 46 let, stanujoč v ulici dei Cunioletti št. 11, so odpeljali v mestno bolnišnico. Pri napadu je dobil poškodbe na glavi, na ramah in na rokah. Okreval bo v 15 dneh. Radi tega dogodka so stopili včeraj zjutraj tramvajski uslužbenici v protestno stavko. Stavka je trajala par ur.

Incidenti. Včeraj zjutraj se je odigralo po raznih delih mesta par incidentov: fašisti so vzele štrilonom iztise komunistične lista «Il Lavoratore» in jih upepelili.

Vesti iz Istre

Občni zbor «Tiskovnega društva v Pazinu» odločen: «Tiskovno društvo v Pazinu» odloča, da se je občni zbor društva, ki je bil sklican na dan 22. junija v Kozino, moral radi nepričakovanih ovir odložiti.

Nekatere

ÖHLER-jeve PONUDBE

Oddelek kopalnih potrebščin

Kopalne hlače, črne	L. 7-50
Kopalna obleka, moška	13-50
Kopalna obleka, moška volnena	28—
Kopalna obleka, trikot, zadnji model	39-50
Kopalni čevlji, beli	9,—
Kopalni čevlji, črni	10—

Oddelek modnih potrebščin za gospode

Hlače, platnene, bele, rmenkaste in rujakaste	L. 35—
Jopa, alpaca, I vrste, črna, modra in siva	75—
Obleke, platnene, barvane in bele	78—
Spodnje hlače, kratke, bele ali z barvan	13-50
Nočne srajce, z obrobo, dobre vrste	20—
Srajce, z dvema ovratnikom, moderne risbe, solidne barve	35-50
Športne srajce, z odprtim ovratnikom, bele in sive	38—
Slamniki, moderni, L. 16.50 in	13-50
Naramniki, svileni, elastični ali trdi	15-50
Piyamas, novost	70—

Oddelek za nogavice

Nogavice, bele barvane in črne	L. 3-20
Nogavice, mušlinaste, bele, barvane in črne	7-50
Nogavice, mušlinaste, bele, barvane in črne	11—
Nogavice, mušlinaste, posebne vrste, bele, barvane in črne	15—
Nogavice, moške, barvane in črne	1-90
Nogavice, moške, fant. belo dno barvane in črne	5-50

Oddelek za preproge

Reps, damaskiran, enobarven 120 cm	L. 20—
Preproge, ozke, cocco, 70 in 90 cm od	L. 12— naprej
Creton, francoski za pohištvo naj-novejše risbe, 80 cm	L. 15—
Preproge, cerkvene in umetniške, slikane, vsake velikosti	

Mali oglasi

se računajo po 20 stotink beseda. — Najmanjša pristojbina L. 2—. Debele črke 40 stotink beseda. — Najmanjša pristojbina L. 4—. Kdor išče službo, plača polovico cen.

BLAGAJNA WERTHEIMOVKA, št. 5, v najboljšem stanju, posebno pripravna za občinske urade, za shrambo knjig in listin, se proda po ugodni ceni. Naslov pri upravnistvu. 1193

NAJNOVEJŠE sredstvo za pripravljanje siru se dobi v lekarni v II. Bistrici. 28/7

GLASOVIRJE, harmonije in orglje popravljati in uglašuje Andrej Pečar, Trst, via Valdirivo 15, I. telefon 14-72. 17

SOBA z dvema posteljama se da v najem, naj-rajši moškemu. Via S. Maurizio 10, I. desno. 1201

PRODATA se dva parta bukovega gozda na Vremščici, med ležiščnimi parti. Cena po dogovoru. Marija Krainer, via C. Cancellieri št. 113, Sv. Jakob-Trst. 1202

MEBLIRANA soba se odda prijateljema. Massimo d'Azeglio 22, vrata 17. 1203

NATAKAR, govori tri jezike išče službo. Vo-grinc Franc, via Madonnina 13, II. 1204

POSTELJE masivne L. 60.— močne vzmeti L. 55.— žimnice L. 50.— postelje za poldrugo osebo L. 150.—. Massimo d'Azeglio 3, I. 1205

STANOVANJE iščem. Podrobnosti in pogoje na upravnistvo pod «Prazno». 1208

DOBROSČNA boljša družina sprejme deklico na hrano. Stanuje ob morju. Lecki, Trst, via Via Capuano 10, II. 1206

SOBO oddam zakoncem brez otrok ali pa dvema moškima. Ferri Andrej, Piazza Gol-doni 12, V. 1207

SOBNI slikar in pleskar se takoj sprejme. Miro Vičič, Postojna 125. 1185

POPOLNA SOBA L. 600, druga 950, brestova L. 1450 in druge iz spaljenega bukovega lesa, se prodajajo po izredno nizkih cenah. Fonderia 3. 1188

NOVE POSTELJE L. 60, vzmeti 55, žimnice 45 volnene 95 in drugo pohištvo se prodaja po nizki ceni. Fonderia 3. 1187

VELIKA LEDENICA za gostilno je na prodaj. Naslov pri upravnistvu. 1126

KRONE srebrne in zlate, plačujo po najvišjih cenah Portat via S. Francesco 15 II. 19

Oddelek za bombadževine

Voile, bombažast, rožnate risbe, zadnja novost	L. 3-90
Voile, bombažast, modne barve	4-90
Voile, kakor volnen, velik izbora	5-50
Tiskano blago, najfinejše vrste, solidne barve	6—
Organdis, v vseh barvah	9—
Gobasto blago, in eponge v veliki izbori.	

Oddelek za svilenine

Škotska svila, za obleke	L. 13-50
Surova svila	25—
Svileno platno, v vseh barvah	25—
Crépe maroquine, pol svila	29—
Svileno platno, fant	39—
Funlard, svilen, zadnja novost	45—
Crépe, maroquine, volnena svila	55—

Oddelek blaga za ženske obleke

Voile volnen, francoski, nove risbe	L. 18—
Crépe raye, izbrane barve 105 cm	19—
Gabardine iz same volne	21—
Mušlin, volnen, dobre vrste, polna izbora	22—

Oddelek blaga za moške obleke

Blago za podvlako, črtano, 140 cm. reklamna cena	L. 25—
Blago fant. križano 140 cm.	32—
Blago, fant. risbe	36—
Blago, angleški tip, 150 cm.	42—
Pettinato, dobre vrste L. 60.— 55.— in 48—	

ÖHLER

Corso V. E. III. 16

UCENEC s primerno šolsko izobrazbo, poštem starišev, se takoj sprejme v trgovino z mešanim blagom. Fr. Verbič & Komp. II. Bistrica. 1197

ORKESTRON, izvrsten, pripraven za veliko dvorano, se proda. Via Petronio 9, vrata 16. 1199

POZORI Krone, korale, zlato, platin in zobove po najvišjih cenah plačuje edini gro-sist Belleli Vita. via Madonnina 10, I. 16

KULISNI MOJSTER se priporoča društvom na deželi za izdelovanje kulis in vsakovrst-nih oderskih dekoracij. Josip Bizjak, Trst, Via dei Lavoratori 213. 639

EGIPTOVSKI profesor grafologije pove ka-rakter in usodo življenja. Sprejema od 9 do 7, Gorica, Piazza Vittoria 4, I. 1189

Zaloga pohištva

ANTON BREŠČAK 54

Gorica, Via Carducci št. 14

(prej Gosposka ulica).

Doma kar manjka naj pregleda vsak —

ome naj napiše si pri dnevni luči — in vse

kar rabi sploh v domači kući. — Kar

manjka, to mu preskrbi Breščak — širi-

najst številka ulica Giosue Carducci.

Zobotehnični ambulatorij

Trst, Via Sette Fontane št. 6, I.

Odprt vsak dan od 9-13 in od 15-19

Izvršujejo se hitro in točno vsa dela z zlatom

kakor tudi zobnice.

Slovenec se dovoli 10%, pupust in pla-

čilo na obroke.

Delo za jamčeno. (58)

ZOBOZDRAVNIŠKI AMBULATORIJ

M. BIZJAK

sprejema od 9 do 13 in od 15 do 19

ob nedeljah od 10 do 12. 391

Trst, Via To-re bianca 39

Oddelek za perilo

Madapolan 80 cm. izključna znam-ka in kakovost	L. 3-50
Platno Madonna 80 cm.	4-50
Platno za rjuhe 150 cm.	8—
Prti namizni, krasne risbe, pralni za vile, restavracije in letovišča	L. 32— in L. 26—

Oddelek za ženske izdelke

Bluze etamin vezane	L. 40—
„ „ „ pravim file- tom florentinskega tipa od L. 75.— naprej	
Obleke organdis in etamin, zadnja novost, razne barve od L. 110.— naprej	
Obleke iz gobastega blaga, črtane od L. 110.— naprej	
Golf volnen, velika izbora za morje in goro	L. 120—
Povišniki alpapas, najmodernejši	175—
Cappe svilene, fant. uzorci od L. 290.— naprej	
Obleke foulard, svilene, Crêpe, Georgette, originalni uzorci od L. 350.— naprej	

Ne razdirajte! V Borštu, mali vasi v Bregu, se je ustanovil odsek mladinskega društva "Prosveta". Pritegnil je nase par mladih agnih fantov, ne da bi se ozirali na "stare". Ker je pa v isti vasi bilo že prej društvo "Slovenec", je nastalo med obema odkrito nasprotje v veliko škodo skupne stvari. Menimo, da je Boršt premajhna vas, da bi cepili svoje moči na več društev, od katerih potem nobeno ne more uspešno delovati. Prepričani smo, da so plemeniti cilji na obeh straneh in da MDP nima nomenov in ne more škodovati složenemu kulturnemu delovanju, marveč ga le oživi.

Menimo pa, da se to da najlepše doseči pot skupnega delovanja in skupnega strmenjenja za dosego istega cilja.

Vesti z Goriškega

Gorica. Odbor za božičnico priredi dne 28. t. m. s sodelovanjem šolske mladine veselico in prid prihodnji božičnici. Na sporedu, ki se ob- javi kasneje; bo tudi loterija. Darove za to loterijo bodo pobirale gospe in gospodične že ta teden. Apeleramo na meščane, zlasti trgovce, ki imajo srce za našo mladino, da prispejajo obdaru z obilnimi darovi na pomoč.

Obenem s pobiranjem darov bodo naše dame prodajale tudi srečke za loterijo. Z ozirom na dobrodelni namen je pričakovati, da pokupi občinstvo vse srečke.

Iz Rihemberka. (Fašisti). K dopisu, ki je bil objavljen v četrtek dne 15. t. m. se mora še dodati, da so fašisti v resnici preiskali par hiš in šolo, seveda brez uspeha.

Vojakov novincev je bilo 17 pridržanih v zaporu, med njimi tudi gosp. Valentič, vodja tukajšnega tamburškega zboru. Niso pa bili odpeljani v Videm ampak v Gorico ter so bili danes po zaslišanju, ki se je vleklo 6 dni, izpuščeni. Vsi aretiranci so nedolžni.

Komaj so prišli domov, so bili zelo shujšani ter so povedali, da so v teh šestih dneh mnogo pretrpeli.

Kaj naj si mislijo sedaj tile fantje o njih in njihovem ravnanju?

Upamo da se bo uveljavila preiskava. B—K. Rihemberk. Radi popolnoma nepričakovanih dogodkov tekmo vojaških naborov dne 9. in 10. t. m. se je morala opustiti veselica, ki jo je imel prirediti tukajšnji tamburški krožek. Radi tega se bo priredila veselica v nedeljo dne 18. junija ob 3. uri popoldne na dvorišču gostilne "Governas". Na sporedu: "Testament" (narodna igra) in pesmi. K obilni udeležbi vabi odbor.

Za avtonomijo. Občinski svet v Krmini je v svoji zadnji seji sprejel sklep, ki zahteva: 1. naj ostanejo neizpremenjene vse pravice delnega zbora in odbora in se morata ta čim najhitreje preobnoviti iz organizmov, ki ju imenuje vlada, v organizma, ki bosta izraz volilstva v absolutno enako volilno pravico; 2. naj sedanji delokrog občin ostane neizpremenjen; 3. naj ostane neizpremenjena sedanja upravna uredba dežele, ker odgovarja zemljepisnim, zgodovinskim, gospodarskim in kulturnim razmeram.

S spodnjega Krasa. Vojaški nabori so ravno- kar končani in naj tolačimo to iz materialnih ali iz "višjih" ozirov, resnica je, da so ti nabori prava, popolna državna mobilizacija, ker je malo izjemno vse poklicano pod orožje.

Obnašanje naših mladeničev je pri tej priliki pokazalo tisto disciplino, koprsko zahteva od njih domovina in višje stojičarje in ka- kršno si idealno domišljamo in želimo od naših naslednikov. V močnem nastopu so se hrab- ril in v pristni, domači, narodni pesmi so se tolažili in razveseljevali očko, mamko, ljubico, sebe in — domovino.

Nabori so trajali, s presledkom vmes, skoraj 14 dni in vsak dan so prihajali sinovi drugih občin. Opazovali smo naraščaj, primerjali in sodili, pa najbolj so nam imponirali mladeniči iz Velikega dola, 20 po številu, na čelu župan, naš človek. Spremljal jih je tudi domači učitelj g. Mozer. Pod njegovim vodstvom so zapeli vbrano nad 50 narodnih pesmi, s katerimi so najlepše zabavali okolico. Kakor je bila lepa njih pesem, tako je bilo ugledno tudi njih obnašanje in hvaležen mora biti narod učitelju in županu, da vodita mladino naprej in navzgori do cilja višje izobrazbe. Posnemajtel!

DAROV

Za Ivana Jajčiča so darovali nadalje: Stanko Godina, Vek. Kodrič, kanonik Sila v Tomaju, kaplan v Ustjah po 5 lir, N. N. v Ajdovščini 2 liri, gospica Fanči Hribova v Vipavi 14 lir in 10 dinarjev, Alojzij Bratina Ustje 2 liri. Pri- srčna hvala blagim dobrotnikom!

Zahvala. Društvo "Prosveta" v Trstu se tem potom najtopleje zahvaljuje vsem cenj. daro- valcem, ki so ji v počastitev spomina pok. Ivana Bubniča iz Slivja blagovolili podariti 238 lir.

Gospodarstvo

Posojilo mest Zagreba in Ljubljane. London- daska bančna tvrdka Benson je ponudila me- stu Zagreb posojilo v znesku 1/2 milijona Fun- tsterlingov. Emisijski tečaj bi znašal 81,94%, obrestovanje po 8%. Odplačilo bi se izvršilo v 40 letih. Mestna občina Ljubljane bo najela pri Mestni hranilnici posojilo 22 milijonov.

Združene jugoslovanske banke. Srbska ban- ka v Zagrebu bo prevzela Mitrovičko hranil- nico. Vsaka delnica hranilnice se bo zamenjala za dve delnici Srbske banke ob enem s kupo- nom za tekoče leto.

Borzna poročila.

Tuja valuta na tržaškem trgu:

ogrske krone	— 2. — 2.10
avstrijsko-nemške krone	— 16. — 18. —
čehoslovanske krone	38.25 — 38.75
dinarji	27.25 — 27.75
leji	12.75 — 13.50
marke	6.30 — 7. —
dolarji	19.70 — 19.90
francoski franki	175.25 — 175.75
švicarski franki	379. — 384. —
angleški funti papirnati	89.30 — 89.60
angleški funti, zlati	95.50 — 97.50
napoleoni	76.50 77 —

72 Uvozna in izvozna tvrdka

Debiasio & Domenis
Trst, via Coroneo 13, tel. 12-34
lastno skladišče v prosti tuki št. 4

opozarja na novodšle velike partije stekle- nine, porcelane, emailirane kuhinjske posode in najrazličnejše šip v originalnih zabojih po najnižjih konkurenčnih cenah.

- Vse blago je češkega izvora. -

Tržaška posojilnica in hranilnica
registrirana zadruga z omejenim poročtvom.

VABILO
na
XXVIII. redni občni zbor
ki se bo vršil

v ponedeljek, 26. junija 1922, ob 4. uri popoldne v lastni hiši via Torre bianca št. 19, I. nadstr.

DNEVNI RED:

1. Letno poročilo in potrjenje letnega računa.
2. Razdelitev čistega dobička.
3. Poročilo o gospodarstvu z rezervnim za- kladom.
4. Razni predlogi.*
5. Volitev načelnikstva.
6. Volitev nadzornikstva.

TRST, dne 17. junija 1922.

NAČELNIŠTVO.

Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen po § 49 zadrugnih pravil, se vrši v sredo, dne 5. julija t. l. ob 4. uri popoldne s istim dnevnim redom, isto- tam, drug občni zbor, ki je sklepčen ob vsakem številu zadrugnikov.

*) § 50. Vsak zadrugnik sme pri občnem zboru postaviti predloge, kateri niso na dnevnem redu. O teh predlogih pa občni zbor ne more precej sklepati, ampak le odloči, če se sploh vzamejo v pretes ali če se morajo izročiti posebnemu (dsku ali nadzornikstvu, ali pa načelnikstvu, da se o njih poroča v bodočem občnem zboru. Ti predlogi se morajo postaviti na dnevni red bodočega občnega zbora.

AMBULATORIJ
za spolne, sifilitične, kožne in otroške bolezni

D.ra G. & A. De Leo
Specialista spopolnjena na pariški kliniki

Moderno zdravljenje sifilitične bolezni, zoženja in vnetja cevi in kapavca.

Preizkušnja krvi za ugotovitev sifilitičnih okuženj.

Sprejemata od 10 do 12 in od 14 do 17.

Gorica, Piazza Nicolò Tommaseo (Piazzetta) 8

SREBRNE KRONE
plačam L 1.72, goldinarje L 4.60.
Pondares št. 6, I. nadstr.

Prodaja na obroke!

Izgotovljene obleke po meri za moške in ženske iz domačega in tujega blaga, sama volna, svilene, perilo platna, rogavice, srebrnina in zlata- nina, vzmeti, žimnice, divani t. dr.

Krojačnica prve vrste
za gospode in gospe.

Kdor se hoče obleči po nizkih in konkurenčnih cenah, in pod dobrimi pogoji, naj se obrne vedno le na naj- boljšo in najstarejšo prodajalnico na obroke v Trstu

R. JERALLA — Trst

Via XXX. ottobre 31 (prej Via Caserma)

Slovenska postrežba.

Prodaja na obroke!

ČEVLIJARNICA

MICOLICH

Trst, via Udine 32 (vogal L' Ariosto)

(prej Belvedere)

Izbera moškega, ženskega in otroškega obuvala. Sprejema naročila in popravila. Lastna delavnica. — Usnje zajamčeno. Cene nizke. Postrežba točna.

Na novo otvorenja zaloga

POHIŠTVA

spalnih sob, vsakovrstnih blazin in ku- hinjske opreme, vse po najnižjih cenah. Lastna delavnica.

Priporoča se za obilen obisk

Ivan Zupančič

GORICA na starem trgu.

Urna in zlatarna

Lorenzo Macor

Trst, Via Udine 26.

Velika izbira darov za birmo

po najnižjih cenah.

Velik dohod budilk znamke „Vella“ in boljnih.

Tvrdka

Giuseppe Struchel

Via Mazzini 36 (Vogal S. Caterina)

(prej Via Nuova)

stavi naprodaj za prihodnji teden

srajce iz zefira, najfinejše

vrste, zajamčene barve z

dvojnimi zapestniki in po-

sebnim ovratnikom

L 28.50.

Srajce zefir, črtane, z ovratnikom

„ „ „ svetle

„ „ „ enobarvne

„ „ „ športne bele

„ „ „ rumene

Edina cena **L 28.50**

ŽIVNOSTENSKA BANKA

PODRUŽNICA v TRSTU

Ulica Roma vogal ul. Mazzini. — Lastna palača.

Delniška glavica in rezervni zaklad K. Č. St. 225,000.000

Izvršuje kulturne vse bančne in menjalnične transakcije.

Uradne ure od 9-13

Največja prilika za birmo!

Srebrna ura z zlato verižico od

L 140. — naprej edino

v ulici Scalinata 1, Francesco Buda

Dr. A. Grusovin

specialist za kožne in spolne bolezni ter negovanje kože, perfekcioniran na du- najskih klinikah.

Sprejema od 9—12 in od 3—7 ure.

Gorica (Piazza grande) Travniki hiša

Paternoli.

Srebrne krone in zlato pla-

čujem po najvišjih cenah

ALOJZIJ POVH

Trst, Piazza Garibaldi št. 2

(prej Barriera)

Prvovrstno trnovsko živo in gašeno

APNO

prodaja po zmernih cenah, franko na dom

LEOPOLD FAGANEL

zidaraki mojster

Gorica, Tržaška cesta 73, Gorica.

Velika zaloga vina, žganja in likerjev

JAKOB PERHAUC

ustanovljena leta 1878

Trst, via S. T. Xydias št. 6, telefon 2-85.

Vedno v zalogi in po cenah izven vsake konku- kurence: pristen istrski tropinovec, kraški brinjevec in kranjski slivovec.

Lastni izdelki: šumeča vina kakor šampanjec, šumeči istrski refošk Lacrima Cristi in druga.

Specialiteta: Jajčji konjak in Crema marsala ter raznovrstni likerji in sirupi, kakor pristni malino- vec in drugi.

(50)

Buffet Millionig

(ex Stegu)

Trst — Via XXX. ottobre 19 — Trst

IZBERA:

gnjati, salamov, sira. itd. — Dreherjevo

pivo, posebna vina, teran, briško in istrsko

NB. Naročila z dežele se izvršujejo še isti dan,

ko mi dosepejo.

Cenj. odjemalcem se toplo priporoča udani lastnik

IVAN MILLONIG.

(380)

Velika zaloga in tovarna pohištva
A. JUG — Trst
Tovarna ulica sv. Martiri št. 21
Zaloga ul. sv. Lucija 5 in ul. dei Fabbri 10
Velika zaloga spalnih in jedilnih sob, kuhinjskega pohištva kakor tudi drugih predmetov.
Delo solidno. 11 Cene zmerne.

„DUNAV“

Splošna zavarovalna delniška družba z glavnim zastopstvom

V TRSTU, VIA V. BELLINI 9, L

prevzema zavarovanja proti požaru in vlomu, za življenje, prevažanje in steklo pod ugod- nimi pogoji in najzmernejšimi pristojbinami.

Iščejo se povsod spretni agenti.

DOBROZNANA MANUFAKTURNA TVRDKA

M. AITE

Trst — Via Mazzini št. 37 (prej Via Nuova) — [rst

naznanja cenj. odjemalcem, da se je preskrbela z veliko izbero blaga za moške in ženske obleke, platna, bombaževine, volnenih odev, zimnic in vatiranih odev lastnega izdelka, trliža, volne in žime, izdelanega perila kakor tudi vsakovrstnih pletenin. Istočasno naznanja, da je preskrbljena z bogato izbero vseh potrebščin za pomlad in poletje po najzmernejših cenah.

Purič Andrej

Trst — Via Media št. 6 — Trst

ima na prodaj večjo množino izgotov- ljenih štedilnikov ter prevzema in izvr- šuje točno vsakovrstna nova naročila.

Antonio Lelio Camatti

Trst, Via Mazzini št. 39, Telefon 29-85

Specialiteta tu- in inzmenskega blaga za moške in ženske obleke. Paletot — Izgotovljene obleke po meri — Bogata iz- bera dežnih plaščev — Kopalne moške in ženske obleke raz- ličnih vrst — Perilo — Nogavice — Ovratnice — Naramnice. Pletenine vseh vrst — Specijaliteta volnenih pokrival in odev; velika zaloga volne za blazine, trliža in potrebščin za neveste

Prodaja na drobno in debelo.

Pri Sv. Jakobu v čevljarnici FORCESSIN

Via G. Caprin št. 5 (prej via Erta)

dobite najmočnejše in najtrpežnejše obuvalo za moške, ženske in otroke.

VELIKA IZBERA OBUVALA ZA BIRMO

Delavsko obuvalo po jako zmernih cenah.

Podružnica: Via Udine št. 2 (prej via Belvedere)

SREBRNE KRONE

plačuje po višjih cenah kakor vsi drugi kupci

ALBERT POVH — Trst, Via Mazzini št. 46

(prej Via Nuova)

Pozor na domačo tvrdko!

FRANC SAUNIG, Gorica, Gosposka ulica sedaj Via Carducci št. 25,

naznanja slavnemu občinstvu, da ima veliko izbero **šivalnih strojev** več vrst za krojače, šivilje in čevljarje

iz najboljših nemških tovarov, katere jamči 10 let.

Dalje velika izbira dvokoles. Izjemno prodaja tudi na obroke. — Ceniki na zahtevo poštine prosti. Lastna mehanična delavnica.

Ljubljanska kreditna banka

Podružnica v Trstu.

Vogal via Valdirivo 27 — Via 30 ottobre 11

Izvršuje vse bančne posle.

Kupuje in prodaja raznovrstne tuje valute. — Prodaja in kupuje jugoslovanske krone. — Izvršuje nakazila SHS kron v Jugoslavijo.

Sprejema SHS krone na obrestovanje po dogovoru.

Vloge na knjižice v Lirah obrestuje

po 4%

Vloge na tekoče račune po dogovoru.

Glavni sedež banke: LJUBLJANA.

Podružnice: Gorica, Maribor, Celje, Kranj, Ptuj, Brežice, Novisad, Sarajevo, Split, Metković.

Delniška glavica: 5HS kron 50.000.000. —

Rezervni zaklad: „ „ 45.000.000. —

Tel. št. 5-18.

Urduje od 9-13.